

Incipit tractatus nōbilis de passioibz
aie. venerabilis magistri Joh̄ gerson.

Affionū feruorē effectū a origi-
nem cognoscē. prodest aie ad
deuocōms stolā vōte. Sane
quēadmodū fūma vicōꝝ est tū
fisse in affectū malicie ita ut iā
ipfū viciū ex intimo sensu placeat sic culmē
virtutis est transisse in affectū iusticie. Affe-
ctus vero vel est passio ab agente derelicta
in potētia cognoscēte. l. similitudinē hz pas-
sionis. Nō est autē deuocō sine affectōe. Nā
deuotio quid aliud est q̄ extensio vel eleua-
cō mentis in deū p̄ piū a huilem affectum.
Rursus. ois virtus cū sit affectō moderata
a ordīmata. viciū ex defectu modi. a ordinis
in affectibz. puemat. nunq̄d nō salubris est
affectiōnū passionaliū cognicō. Passionū
quippe ignorata qualitate neqz virtutū ne-
qz habitū. p̄mo nec ipius hōis neqz tēpta-
cōnū suaz multipliciū potest sufficiens noti-
cia vel ars adipsi. Quo pacto de miqz sic
oportet orabim⁹ mēte. orabim⁹ spū. iubilā-
tes in cordibz nūis a laudātes dū. In psal-
terio de cōcordo cū cantico in cythara. si desi-
deriorū a affectōnū. q̄ suaue hāc armomā

o r ij

red dē hñt naturā ignorauerim⁹. Sentiūē
abydeotis et simplicib⁹ aliquñ expimētaliē
tales affcūs nec negam⁹. Verūptñ ad dicō
doctrine multū ofert. Hac ofideracōe p motū
fūt sancti p̄res. noiātim poemen et arseni⁹
jn quoz ore vir n̄ de passioib⁹ eaz fmo ver
sat. Pref tñ igif materiā de passioib⁹ ⁊ eaz
odicoib⁹. de caus⁹ ⁊ effectib⁹ de modo q̄ vtēdi
eis placuit s̄b aliq̄bz ofideracōib⁹ p tractare
jd qd̄ ēliquū eit multa aut̄ ēliquēf inueni
et apud sc̄m thomā in p̄a sc̄de septiā. q̄stio
ne vicefimas c̄da ⁊ demceps. Additis quos
allegat doctoribus

diffinitionem

Priā ofideācō in q̄ on̄dit q̄ fit passio p

Assio est in diācō q̄ dāl coaptacō

seu similitudo et oueiētia dēlicta ab

agēte ipassum p quā trahit quo

dāmō ipm passim ad agēs ⁊ eitē

coaptat l̄ assilāt ⁊ ēfugit otrariū Certe quē

admod̄ ignis gnans ignē ex aere ēliq̄t in

gne geito caliditatē ⁊ leuitatē q̄ leuitas suo

pōdē l̄ tractu mouz surfū ad filēz ignē ⁊ dū

illic ē q̄escit odit vero locū de ofū tāq̄ sibi nō

oueiētē Et ēfugit ipm nez q̄etēbz i illo Sic

hō pportioiliē affcūs paōrē ad āq̄d idiāt ad

illud ⁊ si nō hz de fidēt ⁊ occupat ipm ⁊ si a

dipiscit q̄escit ⁊ delectat i eo odit vero otrariū

et horret approximaçõe; ei⁹ ⁊ si ei diūgitur.
dolet et tristatur. Et hee sunt sex passiones.
tres resp̄cū boni simplicis ⁊ tres similiter re
sp̄cū mali. put inferi⁹ docebitur. amor. cau
pia. delcātio. odiū. fuga. dolor. l' inq̄tudo.

Secūda cōsideracō vbi oñditur q̄ etiā
in reb; puē naturalib; sit inuenire pas
sionem. ⁊ de varijs noibus eius.

Assio quelib; insequitur cogniti
onē l' diūctam ut in cognitis. vel
nō diūctā ut in nō cognitis. Hab;
itaq; q̄libet ens naturale suas

indmācōes certas tanq̄ rememoratiū ⁊ di
rectū ab intelligētia nō errante que dē⁹ est
Agit quippe deus oia tanq̄ sūmū bonū sui
ip̄ius diffusiū. Et prop̄ seip̄m creauit oia
tanq̄ finis oim. Jdeo bonū q̄d h; racōe; effi
cientis ⁊ finis poitur a b̄tō dyomifio primū
nomē dei. Consequēs ē igitur. q̄ in re q̄libet
derelinquat deus passionem que sit assimi
lacō que d' vel coaptacō ⁊ uenientia vel in
dmācō ⁊ tendētia ad ip̄m s̄m ordinē fue sa
piētie. in qua fecit oia in uumero pondere
⁊ mensura. hec aut indmācō gn̄alis ad finē
vltimū p̄ fines p̄ticularēs ⁊ primos noiatur
appetitū l' affectō naturalis. q̄n; pondus
rerum. q̄n; tractus seu tendētia. q̄n; sedus

reꝝ stabile. qñq; amor inſit⁹ qñq; lex. qñq;
regula. qñ; inſtinct⁹. qñ; eꝑtas nãlis. qñ;
ſeſus nature. aut aliquo tli vocabulo. ſ; res
eadẽ eſt q̄ ſepe n̄l dicit ſup additũ ad ipaz na
turã neq; ut accidens neq; ut habitus ſ; ut
ipſa natura taliter inſtituta. que ex agente
deo ⁊ omnia diſponente fortiter et ſuauiſter
habet tendẽ in talem vel in talem finem et
mouerĩ ad illũ ſi abſit vel abſeſ ſit niſi impe
diatur et quieſcẽ in adepto. Odire vero con
trariũ fugere quoq; nec in illo q̄eſcere. Hoc
ſompmaſſe uſus eſt. Eraditus dicens oia
fieri per litem et amicitã. Hoc quoq; dixit
arĩſtotiles enũtians bonum eſſe quod oia
appetunt. Et hunc eſſe finem omnũ deum
cõfeſſus eſt qui ſolus ſicut eſt ineffectibilis
ab alio. ſic impaſſibilis ſol⁹ inuenitur. tam
paſſione perfectiua. vt eſt illumiãtio in celo
quam defectiua. ſic eſt dolor in corpore aniã
to. Niſi forte quis abuti auſus diceret in e
manationibus diuinis. repiri paſſionem.
Sicut generationẽ filij paſſionem dicere⁹
Et ſimiliter paſſiuã ſpũs ſancti ſpiracõnem

Conſideratio tertia de paſſionibus cõ
ſequentibus cognitionem cõiunctam
Et hoc in cõmuni

Passio sequens cognicōem cōiun-
ctā reperitur in oī virtute cognitiā ī
qua passiones & relictæ ab agēdi-
bus inchoantur & terminantur in
appetitā virtute. ita ut passio talis gnali
noīe describi possit q̄ ē inclinacō vel motus
pveniēns ex cognicōne l' apphēsiōē alicui⁹
ut iucientis vel disuēientis pntis vel absē-
tis. Et siquid' motus ille q̄ quādoq; successi-
u⁹ est. q̄nq; pmanēs vel immanēs sicut est
amare. Si in quā d' sequitur ad cognicōnem
pure sēntiām sic dicit' passio aiālis. Si vero
sequitur cognicōnem ipi⁹ racōis deliberātis
vel dictātis de particularib; agēdis sic dicit' pas-
sio volūtaria vel rōlis vel cōscienciosa. Si
vero seq̄tur cognicōnem pure intellectuālem
seu mētālē in cui⁹ lūne cognoscūtur prima
principia moralia sic potest noīari passio
synderis vel mētālis vbi fit raptus & extas
Et ita q̄d duplex gen⁹ passionū potest apd
hoīez inueniri nllū aiāliū. rōnaliū. intellectu-
aliū. Et qm̄ apd phāntes pncipal' pmo est
de passioib; cōtibus cognicōne sēntiām tam
in aiālibus q̄ in hoībz. eo q̄ ad illas tūsmu-
tatur corpus tūsmutacōe sēntibili. Et ad tūsmu-
tationes istas similit' ipse passioēs aliquā
d' sequitur. existimam⁹ ydoneū tractare pmo

in a m

separatim de passionibus huiusmodi animalibus quibus
cognitio facile erit per similitudinem et coaptationem
de reliquis tam naturalibus quam voluntariis quam intel-
lectualibus habere sermonem

Consideratio quarta qua tripliciter
cognoscantur passiones animales

Passiones animales cognoscantur ex
subiecto. obiecto. et effectibus. Suum
equidem subiectum est. vis appetitiva
sensualis. quae respicit bonum tempore
particulare hoc vel illud tanquam sibi ueniens
et malum tanquam discoueniens et hoc sub ratione
modi vel incommodi. quia ratio iusti proprie non
est ibi nec secundum eam proprie sumuntur passiones
sed magis ipse virtutes in ipsa ratione et
mente. Causatur ergo motus quidam in
appetitiva virtute consequenter ad apprehensionem
virtutis cognitionem sensuales exterioris vel interioris.
Cuius obiectum est. verum simplex velut quedam adaequatio
rei cognite ad cognoscentem. Bonum vero superaddit
uenientie rationem. Et quoniam bonum modum potest
considerari absolute sine contradictione aliquid vel
considerat nunc ut absens. nunc ut praesens. nunc ut arduum
et difficile atque ita proportionem de malo propterea
secundum hoc diuersificat et ramificat virtus appetitiva
et filiae passiones. Et quoniam propter virtutem appetitivam. alia

cupiscibilis. alia s; irascibil. q; distincto
fuitur ex obiectis. Nā vis cupiscibil' respi
cit bonū vel malū non s; rōe aliq; difficulta
tis aut arduitatis. s; qm̄ multa supueniunt
nata impedire cupiscibile in sua in dīnacōe
vel tēdētia ad q̄erē circa bonū. Et in odio
fuga vel inq̄etacōe circa malū. Dic data est
ei tanq̄ ppugnata p̄ ip̄a virtus irascibil' q̄ tē
dit in bonū ad ip̄iscēdū vel malū depellēdū
q̄le nullū in deo repitur. ꝑ deo nec irascibile
habet vllam

Consideratio quita de numero et suffici
entia passionum et q̄re passio ire non
habet cōtrarium

Passionū numer⁹ et sufficiētia fui
tur tā a s; bīcto q̄ ab obiecto vis
itaq; cupiscibil' l' respicit bonū
cōmodi absolute et sic causatur
amor vel libido q̄ vel est coaptacō l' in dīna
tio q̄dam ad bonū cōmodi vel respicit illud
ut absens et sic causat̄ d' fīdēriū et cupiscētia
seu cupido vel cupiditas q̄si satagens illud
adipisci. Vel respicit bonū cōmodi vt iā ad p
tum et sic causatur d'lectacō vel leticia vel v
luptas. Dicēdū q̄ est p̄portionalit̄ d' r̄bus
alijs passionib; respēū mali seu incōmodi
quale si appretēdit absolute sic est odium

quod est discōueniētia quedā et dispropōtio
passi ad ip̄m malū. vel app̄hendit malū vt
absens licet ut imminēs ⁊ sic oritur fuga vel
abhoiācō ⁊ horroz. Aut app̄hendit ip̄m ma
lū vt iam p̄ns ⁊ sic oritur tristitia. dolor ⁊ an
gustia cū similibz. Et ita sex rep̄i⁹ passiones
in cupiscibili. tres resp̄cū boni. amorē. desi
deriū ⁊ delcātionē. Et tres resp̄cū mali. odiū
scilicet fugā ⁊ dolorē. Rursus ip̄a vis irascibi
lis cū non resp̄ciat bonū vel malum nisi sub
racōe difficilis ⁊ ardui ad adipiscendū vel
fugiēdum quē nullū est bonū vel malum vt
presens. p̄pterea manet solū intendentia
⁊ fuga. nam quit quod est presens vel adeptū
vt tale est cadit in rōnē cōcupiscibilis. Ten
dit ergo vis irascibilis in solum bonū vel
malum absens tanquā difficile. ad optinen
dum vel refugiendum seu depellendum. Et
si quōdem hoc fiat resp̄cū boni futuri cū fiducia
adipiscēdi. sic dicitur spes. Si cū diffidentia sic dicitur
desperacō. Si vero fiat resp̄cū futuri mali. et
hoc cū fiducia repellendi ⁊ oppugnādi. sic
hēmus audaciā. Si cum diffidētia. sic metus
aut timor exoritur. Et vtrōbiqz fiducia vel
diffidentia potest inueniri nūc cū certitudi
ne nūc sine certitudiē quāuis iste passioēs
certitudinem magis importare videantur

Sic ergo quatuor habentur passiones in irascibili
duas respectu boni difficilis futuri. spem et de
sperationem. Et duas respectu mali futuri diffici
lis audaciam et metum seu timorem. Superaddit
quarta passio respectu mali preteriti quam dicitur iram
dum vis irascibilis assurgit ad vindictam illate
iniurie quam iniuria apprehenditur ut lesiva proprie
excellencie et inducitur minoracionis seu vilipen
sionis. Ideo queritur vicissitudo quodam lesionis
tanquam agens contra patientem ut dignum est et sic
fiat quodam equalitas et hoc apprehenditur ut
difficile vel arduum. Sed cur hec passio non habet
contrariam. Respondetur quod virtus irascibilis sic
obfirmetur quod nullomodo satagat vel audeat
assurgere in vindictam iniurie iam illate hoc
non fit nisi duplici causa. Una quod malum app
henditur ut preteritum et inevitabile et ita cadit
sub ratione tristabilis et dolorosi nec erit rationem
occupabilis. Aut hoc fit quod vis irascibilis non
satagit in vindictam et ita cadit a ratione ire quod
reputat quod iniurians satis contra passus est
aut contra patientem sine ulla difficultate quam
cumque placuit et ita quietatur seu quiescit et
quod modo delectatur tanquam in adepta vic
toria. Et iteque spectat ad occupabilis rationem

Consideratio sexta de ordine passionū
inter se et earū origine abinuicem

Affionū aialium prima et velut
vnica radix est amor seu libido

Amor quippe aialis est inclinatio
vel motus confurgens in aiali

ex apprehensioē boni. vel tanq̄ boni sibi. vtpo-
te q̄ valet ad suū esse vel bene eē seruādū
Cū igit̄ bonū pri⁹ sit q̄ malū. Nā malū non
dicit̄ nisi p̄uacō boni. et h̄itus nō est dubiū p̄or
est p̄uacōne. vñ nec aliq̄d odio h̄etur nisi q̄
alicui q̄d diligēt̄ apprehendit̄ eē contrariū. Sup
est ut oēs passioēs respiciant bonū p̄cedant eas q̄
dicunt̄ et de pri⁹ malū respiciūt tā in concupiscibi-
bili q̄ irascibili. Inter eas vero q̄ circa bonū
versant̄ ut sūt desideriu. delectatio. spes. despe-
racō Amor q̄ absolute bonū respicit p̄cedere
habz passioēs h̄ites pro obiectis bonū vt
absēs vel ut iā adeptū vel ut futurū et arduū
aut sub aliq̄ tali contracta racōne. Malemus
consequēter q̄ vis concupiscibil̄ p̄or est ad iras-
cibile q̄uis passioēs irascibil̄ frequēter ad
concupiscibile t̄minētur ut spes l̄ audacia ad
delectacōez si vicāt desperacō et met⁹ ad estinā
si vicantur cadunt. Inueniemus p̄terea q̄
oēs passioēs reducunt̄ ad quatuor p̄ncipales
duas in concupiscibili q̄ sūt delectatio et dolor

Et duas in irascibili q̄ spes et metus appella-
ntur. Sed et s̄b generaliori cōsideracōe oīs
reducuntur ad duas secūd̄ duplicē rōnē sc̄z
boni et mali. Et ille sunt delectacō et dolor. Tā-
dem fit oīm ad vnā velut radicalē originē
ēductō sc̄z ad amorē lic̄z cōsumatiōis et p̄cipa-
lior passio fit delectacō cōsequēs hūc amorē et
q̄esit̄ in re iā adeptā. Ampli⁹ vero lic̄z amor
seu libido fit p̄ma passionū. sortitur tamen
ip̄a cupiscibilis nomen a cupiscētia vel cu-
pidine etiā secūd̄ fictionē poeticā d̄z q̄ cupi-
do d̄⁹ amoris eius et filius veneris. Et hoc q̄
bonū absēs l̄ desideratū magis facit se sētiri
ceteris p̄ibus rōe defectus et indigētie. tan-
quā opposita in se posita magis sētiantur
Similē assignare possum⁹ causam cur irasci-
bilis ab ira pot̄⁹ q̄ a spe vel audacia noiet̄
ira quippe respicit minoracōnē seu vilipēsi-
onē q̄ inē mala maxime fugitur. sicut ex ad-
uerso excellētia magis appetit̄. Et ita appe-
titur ut vite pp̄rie aliquñ p̄ferat̄. quēadmo-
dum introducit poeta euual⁹ cōndit̄ visū. Et
hic est anim⁹ mortis cōceptor et illū. Qui vi-
ta bene credat em̄i quē q̄ris honorem

Consideracō septima q̄ passiones bru-
torū pulchre sunt et bone .s.

Assiones oēs in aialibus brutis
censēde sūt bone. ⁊ pulchre. Exē-
pli gētia. Audacia et aiositas in le-
one et gallo. Ira in tigde ⁊ apio

Voluptas in porco. hircō ⁊ passere. Timi-
ditas in lepore ⁊ oue. s fraudulētia in vulpe
Adulacō in cane. Supbia in equo. Tristitia
⁊ melācolia in catto. Auaritia in cornice. Ita
q; passioēs iste neq; male sūt vel deformes
in genere moris cum desit ipis aialibus ar-
bitriū libertas in q̄ fūdatur ratio laudis seu
vituperij. Neq; turpes dici possunt aut male
in genere entis quomā ens bonum et pul-
chrū ouertūtur. p̄pterea tñdem habet q̄libz
res sit substātia. sit accidens. ⁊ bono et pul-
chro quantū ⁊ ente. nec habere potest ma-
lum contrarium. Amplius vero quelibet res
natuālis dirigitur in suis motibus ab intel-
ligentia non errante ut dictum est iam ex
sentētia p̄hoꝝ. cui oformans se augustim⁹
dixit q̄ deus sic res quas odidit amministat
ut eos p̄prios motus agē finat vbi aut ⁊
est error. ⁊ adest rei id qd sibi est p̄prium
desit et turpitudō necesse est. Qd passiones
in brutis aliquando turpitudinis arguim⁹
vel horremus et odimus et expugnam⁹
Respondem⁹ hoc ideo fieri q̄ nob ⁊ desiderijs

nostris aduersantur inferūtq; lesionē aut
aliqua tali rōe. Monstra p̄inde q̄ videntur
esse peccata et turpitudines in natura quō
ad causam p̄mam et finē vltimū relata pul
ebra sint videre facile est.

Consideratio octaua q̄ aiales passio
nes in statu peccati plezq; turpes et ma
le sūt in homine

Astioēs aiales in hoib; viatorib;
sūt ut pluimū vitupabiles male
et turpes. Inueniem⁹ hoc esse v̄
rū non solū ex dēminacōe fidei s;
ex naturali dēductione si p̄spererim⁹ condi
cionē et finē scđm quē hō orditus est. Homo
nāq; cū sit nature rōlis . ip̄e fact⁹ est ut dis
cerner; inter bonū et malū et ut mai⁹ bonū
magis diligeret. Constat v̄ro dēū esse sū
mū bonū. Ordināt⁹ est igit̄ homo ad agnos
cendū et diligēdū dēū in quo stat sua iusticia
seu bonitas et gloria. Optet q̄ ut hoc asse
tur aliquñ homo . alioqñ frustra et insipiēter
ad hūc finē fuisset ordinatus sup̄ brutalem
naturā. Ex hac radice veritatis p̄hice seq̄tur
q̄ homo deb; sūmum bonū sūme diligere. Et
magis q̄ pua bona aut q̄ mala. Debet q;
ad opacones ptis sue p̄ncipalis q̄ est ratio
magis inclinari . q̄ ad illas corporis . debet

quanto erit iustior iusticia morali vel nullo
mō vel min⁹ affligi debet scdm portioēz supi-
orem ⁊ dīmorē ac liberā dirigē inferiorē. ⁊ ei
libere ⁊ sine ꝓtradcoe dñari. Deb; habē cor-
pus suū tanq̄ instrumētū ꝓforme ratioi in-
mōrle scilic; nec impediēs s; adiuuās iōem
ac min⁹ indigens q̄ corpora inferiorz nāz
sed oīm istorū ac similiū videm⁹ in hoībus
ꝓtrariū ꝓpter passioēs corporis q̄ trabunt
aīa; ad delcācoe sordidas ⁊ malas trabūt
in errores ⁊ supsticōsas insamias. trabunt
magis ad opacōes corporis q̄ ad opacōes
virtuosas. trabūt ad obligacōez ignoratiā
et inquietudmē. trabūt ad afflictioēs et re-
belliones ad penā ⁊ mortem pl⁹ q̄ in brutis
et iniustis sepe pl⁹ q̄ in iniustis. Quid sup
est nisi ꝓcludere tales passiones eē ꝓtrarem
et debitū ordinem nature ꝓmitus instituce
hic autē ordo aliter perueri non potuit et
potest q̄ ex culpa libere ꝓpetrata per ingra-
titudinem ꝓtra deum. sicut vidit qui de plo-
rans dicebat. homo cum in honore esset ac
Sed heu iam non similis. sed deterior et tur-
pior. Sunt igitur passiones hui⁹ moi vitu-
perabiles quia tollunt obedientiam. Sunt
et male et turpes tanquā priuantes in ho-
mine ex vitiosa radice. modū. spēm ⁊ ordiēz

Preueniūt quippe iudiciū racōnis qđ opte-
ret subsequi. turbāt. ligāt. atq; tyrānzant
dominiū rōnis. Ita ut nimis sentiat homo
illā serētā. Corpus qđ corrūpitur agguat
animā. Et illud iugum g̃ue super filios ade-
deniq; multi p̃boꝝ experientia ⁊ racōe iudici
cōfessi sunt hanc corrūpōnē licet ad vnā
causam neq; quā puenerit. Tandē ex hīs
radicib; que multipliciter extendi potuerāt
necitas oritur recreacōnis humane per me-
diatorē x̃pm deū et hoīez. Alioq; finis huā-
ne creacōnis in nichilū corruisset. p̃ tō spē
qđ nō ad gloriā sue viuificacōis et fructōis
sed ad penā eterne dāpnacōis tota deuēns-
set. qđ sapientie diuine sueq; potētie ⁊ bonita-
ti. neq; decens neq; rōnabile est asserere
deus quippe et naturā nichil fatiūt frustra
hic ortum habuit illa ex dāpnacōe p̃phetica
Nūquid enī vane cōstitūisti oēs filios homi-
nū dans intelligi qđ neq; qđ. Notētur tamen
pro hīs que dictat sequēs cōsideratio. c

Consideracō nona qđ in statu innocētie
fuisse aiales passioēs honeste et bo-
ne vbi etiā oñditur qđ sunt bone et qđ
non in statu culpe. c

Passiones aiales pro statu nature
institute fuissent pulcherre. Du
ius racō est quia nulla p̄uenisset
iuditiū racōnis sed ad obsequiū

et nutū eius vel furrerisset vel q̄euisset. Sic
in cristo neq; dolorē neq; cupiditentiā neq;
desideriū. neq; spem aut metū inuenire erat
aut aliam passionis cuiuscūq; similitudinē
nisi subsequēter ad impetum et dictamē ra
tiois. Porro quilibet homo quāto amplius
profecit in virtutibus moralibus atq; gra
tuitis tanto reformabitur ordo iste in eo vt
passiones non preueniāt aut obruāt iudi
tiū racōis sed potius ad eius iussionē mode
rentur. Hinc ortū est diuinū illud aristotilis
verbū. q̄ in virtuoso oia consonant rationi
Si tamē in hoibus est inuenire talem prius
q̄ corpus mortale hoc et corruptibile indu
erit in corruptibilitatē a immortalitatē a ab
sorpta fuit mors inuictoria. Sic fortassis e
leuaē naturā huānā voluerūt ipi stoici dū
dixerūt q̄ virtutes sūt impassibilitates nō
vtiq; q̄ virtuosī n̄ sentirent aut paterent
alioqn̄ lapidib; eēt paēs s; q̄ passioēz q̄ li
bet p̄uenit vtuosus nec furripit aliq̄ velut ef
fremis atq; tyrāmans rōez S; stat⁹ talis vt
eq̄ faciliē acq̄rēt q̄ pulchre a cito describit

Epiciurei aut q̄ naturā humanā in bestialē
deor̄q̄bant nec aliqd̄ porro meli⁹ aut dim⁹
ponebāt in hoīe. dixerūt cōsequēt̄ passioēs
oēs esse pulchras et optimas. Ita enim de
bestijs iā dixi⁹. Ceter⁹ aristotiles q̄si mediū
iter p̄gens negauit passiones oēs bonas
esse q̄ multe p̄ueniūt et impediunt rationē
negauit nichilomin⁹ oēs iudicandas esse
malas et turpes. Eas videlicz q̄ rōe regerēt
Puto q̄ ex istis facile est elicere r̄gulā gnā-
lē de morali bonitate. vel malitia passionū
dum enī passioēs regi debent rōe nec regūt
ille tūc iudicāde sūt aut criminālitē. aut venia-
liter male. Nā sēfualitas in hoīe p̄cipat de
vlūrario in hoc q̄ ordinata est audire rōez
quā dū rēnuīt audire peccat et turpis est
Bruta vero nullā cū hoc mō hñt cū rōe colli-
gātā nec ordinata est eoz brutalitas ob-
t̄pare rōi diūde quā nō habent. Sed oritur
difficultas de pueris et fatuis non hñtib⁹
vsū rōis p̄mit⁹ institute. intātū sūt sui mo-
tus illi passionales turpes nō hñtes modū
speciē vel ordinē qualē huāne nature postu-
lasset integritas. ita ut v̄z sit iux̄ hāc cōside-
rā cōnē q̄ neō viuēs est sine p̄cō sup̄ terram
etā infans v̄m⁹ diei. Solus xp̄s post p̄c̄m
p̄m hoīs sicut habuit inno cētā originalem

hic in solo regno aie sue seruata est iugit̄ ab
instanti sue ceptōis talis obedientia sēfua
litas ad iōem q̄lē p̄maria nature institucō
in hoie plantauerat. Et talē neq; in virgīe
maria. neq; in iohāne baptista dū infantes
essent inuenire erat. quāuis hec desitutio
nature neq; q̄ imputaretur tūc iōi ad culpā
actualē vel mōzlem vel venialē apud eos si
cut nec apud nos dū infantes sum⁹ ⁊ dū nō
habet ratio liberū vsū suū absq; oī p̄cedenti
culpa actualiter n̄a. Secus vbi culpa n̄a
in causa est. n̄lomi⁹ eēnt hic attēdēda mul
ta circa odicōnē stat⁹ innocētie ⁊ circa libez
dnium. qđ habuisset iō. p oī tpe sup̄ sēfuali
tatē tā in pueritia q̄ in semio tā motib; potē
tiay n̄aliū cui⁹ moi sūt nutritiā ⁊ vegetatiā ⁊
gnatiā. q̄ sēfuitiay sicut sūt ȳginatiā ⁊ fan
tastica ⁊ exteriores quūq; potentie de quib;
nō est hic dicēdum p̄ singula Sicut nec q̄le
dnium in istis op̄bēsores fuerint habituri

Cōsideracō decia de duplici origie passi
onū aialiū q̄ scz ē exteri⁹ sēfibile ⁊ inte

Affionū aialiū rior racō l̄ spūs
generalis origo duplex inuenit̄
Proueniūt enī frequēt̄ ex sēfibi
lib; exteriorib; agētibus in ipos

sēfus vt in visū auditū gustū tactū ⁊ olfactū

Et hic modus in hoīe est velut ab inferiori
Proveniūt nichilomin⁹ velut a supiori dū
spirit⁹ rōnalis actuatus hac l' illa cōgnitōe
ex cōsequēti volitōe vel nolitōe impat men
bris inferioribus mouens ea quē admodū
rps horribilē mortis apphēsiōnē in misit a
iōe mēfualitatē. Talis enī colligatio iun
git portionē sensuale ad portionē rōnalem
sic q' vicissim adus vni⁹ redūdat in alterā
Quāuis in non virtuos tract⁹ sensualitatis
sit fortior et ita fortior q' nō est in ptate rōis
non tāgi irruētibus p̄mis passionū motib⁹
lic; sub ea fit ille appetit⁹ et dñetur eius tali
ter q' nequit ab inuita iōe cōsensū extorque
Secus in pfecte virtuos. secus in beatis. sec⁹
in xp̄o. secus p̄terea in statu p̄maris. de quo
p̄babile est sentire q' nūq' nisi desup impan
te racōne potuiss; qd cūq' sēhibile forim secus
agē in sensus Alio qn vix haberi pōt erit⁹ qn
nccē sit cedere deceptōes et errores potuisse
cōtingere p̄ illo statu et passioēs de nccitate
p̄uenisse rōnem. Expediunt autē se leuiter
qui sentiūt ut dixim⁹ sane modo nūc apud
naturā destitutā cōtrario quādo necesse est
ut ois nostra cognitio incipiat a sensu deor
sum. Tūc autē de sursum semper descendit

Cōsideracō vnderciā cordās stoycos
cū paripateticis inpositioē passionū
in spiritu intelozi racōnali

Affiones suas suo mō dicendus
est habē spūs n̄ racōnalis Siliē
et rō seu volūtas p̄supponēda sūt
hic oia que de distinctioē spūs a
rōis a sēsualitatis tradiderūt doctores sacri
non discrepātes in hoc a p̄bīs eleuatis. de q̄
bus in alio loco tractauim⁹ dū sciām de the-
ologia mystica vtraq; de darare tā specula-
tiue q̄ practice conati sum⁹. Et quātū patitur
p̄ns breuitas dici⁹ iux̄ iam nōta q̄ sicut ad
cōgnicōnē sensuale natus est sequi quidam
motus ad p̄secucōez vel fugā dū apprehēdi-
tur aliqd̄ vel tanq̄ ouemēs vel discouemēs
Sic suo mō nata est sequi quedā affectio lō-
getamē purior ad cōgnicōez spūs in lūe pu-
re intelligētie a fantasmatib; denudate dū
se ad lumē eternū de sup ouertit q̄si ad specu-
lū quoddā eternitatis a ad montes etnos
a quibus mirabilē illuāt deus voluntas
similit̄ dum insequitur cōgnicōnem racōnis
quasi mediam inter lumen spiritus a cōgni-
tionem sensus habet in se motus passiona-
les suo modo. qui tamen non alterant per
se a immediate corpus qui a nec sūt organo

mediāte corporeo quēadmodū passiones
sensuales oriūtur quaz affectus varij sunt in
corpore vt ad leticiā sequit dilatacō cordis
ad tristiciā cōstrictio. ad iram supcalefactio
ad timorē frige factio. et ita de reliqs. vnde
cor in gaudio paulatī dilatat. et maxie ad
intēiora ppter qd moueri dicitur a medicis ver-
sus pectus. In tristicia vero paulatī ecōtra
se ad intēiora et maxime versus dorsū. In
ira vero subito versus pectus. In timore vero
mouetur ad oppositū subito. In verecūdia
subito ad vtrūq. In angustia vero paulatī
Et ita nō ponūt medici nisi sex passioēs. iux-
sex modos alterandi cor ipm. Aduertat
aut studiosus diligēter hāc de passioibus
distinctionē. qm̄ multa videt intē sapientes
valetas. de mō ponēdi vel negādi passioēs
nisi recordar eos ista cōsideratio siue distinc-
tio. Posuerūt stoici. passiones non cadere
in sapiētem put p̄sper improbat ex sacris
lris. Aristotiles similit̄ eis p̄rōnes ab expi-
entia sumptas. cōtradicit. Sed intelligam⁹
quid in re sentiūt. et eos statū uenire videbi-
mus. Concedūt stoici gaudiū sapiēti. leti-
ciam tollūt tanq̄ vanū aliqd et ludicrū nec
seuerū. Concedūt et sapienti amorē virtutū
et odiū vitioꝝ et spem bonā. Et fugā vel hor-

¶ m

rozē in honestatis. Alioqñ nullū in sapiēte
pl⁹ q̄ in lapide virtutis locū inquit Negāt
tamē in sapiēte timorē. misericordiā. dilcō.
nem. irā. tanq̄ egritudines et morbos animi
pestiferos sicut noiat cicero in de tustulamis
Sic sentire visus est boetius dū has quatuor
passioēs abitiendas in inquisicōe veritatis
metē iubet. Tu quoq; si vis. lūe dāo. cer-
nere vey. tramite recto. carpe callē. gaudia
pelle. pelle timorē. nec dolor affit. Spem q; fu-
gato. nubila mens est. vinctaq; fremis. hec
vbi regnāt. Quis tamē existimaueit boetū
vel alterū sapiētē negauisse qñ plures et
variū sint aiarū nostraz ad virtutes et ad
vitia spūales affectus. Ecce q̄ dīa negacōis
et cessionis passionū inter p̄hos magis ex
noie q̄ ex re pendere videt. Cū vero sit ofide-
racō nra q̄ passioēs suas suo mō dicēd⁹ est
hēre spūs rōnalis. Similitē et rō seu volūtas
oportōliē ad appetitū sensitū dēt tamen

Consideratio duodecima quomō noia
passionū sēfus tñsferūtur ad passioēs
mētis et spūs. Et de differētia eaz

Assioēs spūales magis attēdē
de sunt aie ad duocōnem vteate
quam sensuales vt illas adipisci
et secūdam eas affici mereatur

Si enim deuotio est sicut est eleuatio mentis in
deum per piū et huilem affectū utiq̄iā affectus
ille nō est intelligēdus eē solū sensualis qui
frequēt nō est in nostra ptate nec respicit
iustum ut iustū est. nec est solius uolūtaris
in sequētis cōgnōnem. portiois inferioris
ip̄ioris aspicientis fātasmat licet absq̄
fātasmate nō sit. qm̄ hoc nō dū est p̄fōz. q̄
p̄ consuetudine ex̄citacōis hnt sēfus spūales
inf̄tos in apice sup̄ioris portiois ip̄ioris. q̄
portio legibus eternis imm̄tē in hūe pure
intelligēte. in p̄mixte loco et tempi. Et quo
mā noim gūdis est sepe penuria. quoz nichilomin⁹
institutio libera est. Tūfferamus
deinceps noia passionū aialiu. de q̄b p̄bi
tractauerūt ad affectioēs hmoi spūales q̄
les habz aia dū cōtēplans deū amat ip̄m ut
totū amabilē. cupiscit ip̄m ut totū desira
bilē fruitur et quietat et delcatur in eo ut
in toto bono utrūq̄ iam adēpta. Odit uero
quidquid ab hoc toto amabili. toto desira
bili. toto delcabili. sep̄are pōt. Hic illud sibi
rethemētissimū odiū ad p̄cā. horroz et abho
miatio. et fuga et detestatio si uideāt instatē
dolor aut acerbissim⁹ et inq̄etudo molesti
ua. si forsan affuerit. Hinc p̄terea spes inḡs
dū cōsiderat maḡficētissimā et mūficētissimā

dei liberalitate reprimittē eterna audacia
rurfus magnanimis in aggrediēdo gūdia
ppter deum zelus quoq; diuini cultus et ho
noris. Desperatio autē in viribus pprijs vel
de viribus pprijs. vt ex cōsideracōe tantorū
discriminū a dīnoꝝ iudicioꝝ inscrutabiliū
metus ingens. Ecce habem⁹ in spū passioēs
vndecim pncipales amorē. occupiam. delcā
tionē. odiū. fugā. tristitiā. spem. desperacōez
audaciā. metū. irā vel zelū. Et ut ad vnū di
cam⁹ a drām ppriā assignem⁹. passiones
aiales vt tales sūt. versantē circa racōnem
omodi vel incōmodi. Spūales vxo ad iōez
solijs iusti vel iniusti respiciūt

Consideracō tertiadeciā in q̄ per figurā
ōndit quomō passioēs causate ex cō
sideracōe dīnoꝝ iudicioꝝ sint iugit con

Assiones spūales templande
habētes originē ex cōsideracōne
pura et lucida iudicioꝝ diuinoꝝ
quo ad bonos a reprobos hūde

sūt iugit apud deuotos tanq̄ centꝝ aliq̄
vel cardo vel aris vel sydus immobile inter
volubiles alias qualescūq; a vndecūq; fur
rererint passiones. Puto q̄ passioēs hmoi
spūales habuerat q̄ dixit. dñe añ te oē desi
deriū meū. Et rursum. Oculi mei sēp ad dñm

Pro cuius intellectū placeat uti maūduā de
glossa figurali. Cōstituam⁹ nauī in medio
mari ordinem⁹ eam. et armem⁹ tā hoīb⁹ q̄
instrumētis oībus req̄sitis. sit in medio na
uis. malus erect⁹. portās velū expansū. ad
vētoꝝ suscep̄cōez. sit in fūmitate mali rector
nauis ita collocat⁹ q̄ pōt quāq̄ vērū. surū
et dōrsum. dextro rōfū. et sinistro rōfū. ante et
retro p̄spicē sibi de oībus. ita ut neq̄ fluctu
ose elacōnes maris. neq̄ caligiēs nebulose
neq̄ vndaꝝ asphoēs. neq̄ extēhoēs. neq̄
distēhiones veli. p̄ varietate vētorū. neq̄
ocursus et occurfus nautāꝝ seu remigātū
seu nauī regētū. valeat obstare. quomin⁹
inspiciat oīa. q̄ vidēda decreuerit. Talis rec
tor et si feratur nūc hac. nūc illac. p̄ hāc na
uī. si circūsonātes etiā varias mutatioēs p̄
dcās p̄peti opellit. n̄lomin⁹ liberū semp̄ h̄z
p̄spectū ad immobilē celi plagā quā polum
noīam⁹. Detorquet insup̄ oculos si et dum
placuerit p̄ oēz circūquaq̄ in infimis regio
nem. Existima talē debere eē sp̄m̄ in nauicla
corporis q̄lis tibi descript⁹ est rector nauis
Ascēdat ip̄e oportz arcē seu speculā synderis
quā appellauit mistice p̄p̄ba. montem dn̄i
paulus celū terciū. jobes eē in sp̄ū. p̄spici
at ex illa specula tanquā ex fūmitate mali

Stabile celi arem q̄ deus est. qui scilicet stabil
manēs dat cuncta moueri. videbis q̄ spūs
iste poterit annotare ventos passionū vari
arū tanq̄ ex duodecim ptibus ⁊ plagis du
centiū originē. A deo. a bono angelo. a malo
a celo. ab inuata oplexione. ab actioē q̄lita
tū p̄maz. ab actione q̄litaū sedaz. ab yma
ginatiā virtute. a spū. a racōe. ab habitibz
acquisitis vel innatis. Tandē a varia obiā
cōe seu ofiguracōe causaz p̄dcāz. sup q̄bus
oibus osiderādū aliq̄d estimam⁹ p̄ singula

Consideratio quartadeciā q̄ passioēs
spirituales causantur a deo mediate ⁊
immediate

Assiones spūales originari a deo
tam mediate q̄ immediate faten
dum est. Si omnis sapientia a
dño deo est. et sapientia dicitur a
sapore sedm nomē suū. Si preterea gratiam
virtutes. et dona infundi supnaturaliter a
deo nemo fidelis ambigit. Si rursus virtus
sacramentoz attingit saltim ministerialit̄
in spiritum. Si demq; multi sint tractus dei
amozosi quales orabat aia sancta in cāticis
Trabe me inquit post te currem⁹ in odore
vngentoz tuoz. Et hec oia atq; filia cū sint
passioēs ipi⁹ spūs l̄ causent eas q̄d supest

nisi ut fateamur deū agē passioēs in spiritū
usq; a deo q̄ iubilet. et exultet spūs. in deo
salutari suo. Ampli⁹ si naturā quicq; sensuū
spiritualiū p̄spiciam⁹. q̄ suā h̄nt similitudinē
ad sēsus corpōales. Inueniem⁹ q̄ deus est
īp̄i auditui spūali. armonia sonorissimā et īp̄i
visui lux splēdidissimā et īp̄i gustui. sapor dul-
cissim⁹ et īp̄i olfactui odor suauissim⁹ et īp̄i
tactui amplex⁹ iocūdisim⁹. Porro semel lo-
cutus est deus p̄ scripturā suā sacrā. q̄ q̄uis
et idip̄m non repetat semp̄ per singulos ut
dicit iob. Repetit tamē apperiendo sensū ut
intelligāt h̄mōi scripturē Repetit quoz indu-
ēdo mētē v̄tute ex alto. Repetit inclinādo. in-
spirādo. allitēdo illuādo stabiliēdo vt nō
solū intelligātur. sed impleātur et amentur
Puto sic affici postulabat q̄ dicit. Concupi-
uit aīa mea de. ius. tu. in oī tpe. Cui⁹ rationē
vnā reddidit. Quia testiōnia inq̄t tua medita-
tio mea est et cōsiliū meū. iustificacōes tue
Bonū certe. securūq; cōsiliū. iustificationes
dñi quas scripturā sac̄ tradit. qd̄ cōsiliū qui
deserit. volens m̄iti pp̄rie vel aliene prudē-
tie huāne. volēs p̄terea seq̄ dēsideria cordis
sui et ire in adinuēcōibus suis ut tādē et fal-
latur inter tot varietates affectuū videlicet
orientium necesse est. prout infra docebitur

Consideracō quātadecima q̄ passioēs
spūales q̄nq; causant̄ a bono angelo
Et de modo causandi

Affioēs spūales ab angelo dei bo-
no frequēter immitti credendū
est. Nolo quisquā expect; ut nūc
ptractem⁹ studiose modos q̄bus
angelicus spūs. copulari potest ad huānū
illustīdo ipm. afficiendo. monēdo. ⁊ docēdo
Per scrutacōe quippe ⁊ quiscō fit a doctoib;
scrībentibus sup secū dū sentētiaꝝ. ⁊ fatemur
itaq; q̄ angel⁹ nō illabitur in spiritū nostꝝ
qm̄ hoc ipm soli⁹ dei ppriū est qui ita spiritū
nrm soli⁹ potest dnant̄ possidere. fortiter at;
suauit̄ vt sepe motōm atq; viuificacōi spūs
noster obediat ultꝝo. Et sic ultꝝo tamē. vt
non habeat phas obniti. Et hūc ingressum
dei dnatiuū noiamus illapsum. Sūt n̄lomi⁹
alij modi quibus angelus bonus agit in
spiritum nostꝝ. Vnus est p applicacōnem
immediatā sue substātie et virtutis ad spm̄
Non quidē natuāli ordine pro statu p̄sentis
miserie. sed dispēsacōne supnāli. ⁊ facta aut
applicacōe tli. cū angel⁹ sit substātia luīosissi-
ma. virtuosissimā ac benignissimā q̄s negauit
q̄n allitiat̄ ⁊ quodmō trahatur spūs n̄r ab
hmoi luīosa ⁊ benign̄ et suaue olenti virtute

tanq̄ si ferrū trahat a magnete vel appeti-
tus ab obiecto placidissio et ouemētissimo
moueat. presertim si fuerit spūs noster pu-
rus. castus integer. et sanus. sine discrasia
febrili corrupcōis vitiose. sine interposicōe
sordidaz cogitationū cū desiderijs turpibz
et fedis. Porro sicut ymaginati sunt p̄han-
tes q̄ actioēs celi corporei p̄ oēm orbē stella-
rū et planetaz et p̄ oīa zodiaci signa formāt
corp⁹ huānū influūtq; et imp̄munt in ip̄m
concatenacōe q̄dam indissolubili. Propori-
onali similitudinē dicē possu⁹ q̄ ex disp̄sacō-
ne dei ḡtuita. quelibet celestis perarchia. a
fūmo usq; deorsum per oēs iūdurā spūalem
influere habz in huānū sp̄nī. quilibz āgel⁹
suo mō mediate vel immediate. Sic seraphi
inflāmat. cherubi illustrat. throni stabiliūt
Et hoc sc̄dm tres vires aie affectiuā scilicet
intellectiuā et executiuā. Et sc̄dm tres eius
portiones. supiorē. inferiorē et infimā sensuale
Vñ et appropaci⁹ p̄a ierarchia mouere d̄z
portionē supiorē aie q̄ respicit p̄ma p̄ncipia
secūda portionē inferiorē q̄ respicit cōclusio-
nes ḡnales. Et tercia portionē sensuale q̄
ad singularia magis dilabitur. Quisquis p̄
terea studiose recogitauerit ea q̄ tangere
sup̄stitaliter intēdim⁹ de causis naturalibus

passionū aialium per quas disponitur vel in-
disponitur spūs ad passiones spūales. ai ad-
uertat quātū dñium habeat bonus angel⁹
ad inducēdū saltim dispositiōē hos vel illos
spūales affectus disponēdo vel immutādo
sensus corpales tā interiores q̄ exteriores
qui sūt organice potentie. et hoc varijs modis
et pene infinitis. iux̄ variacōnū applicacōnū
multiplicū hui⁹ vel illius cause corporalis
Verū de hñs nō est hic dicēdū per singula

Consideratio sextadeciā quomō mal⁹
āgel⁹ causat passioēs spūales deo per.

Affioēs spūales p̄tur mittēte
bantur crebro ab immissoibus
p̄ angelos malos factis possunt
quidam angeli mali quātum dei
prouidētia permisit agere similia multa
ad angelos bonos tam ob subtilitatem vi-
goremq; substantie sue q̄ ob perspicuitatē
naturalis ingenij. q̄ propter expiētiarum
diuturnitatem nunc in naturalibus actio-
nibus sursum et deorsum in celo et in terra
Nunc in opacōnibus miraculosis angeloz
et oīm spirituū beatorū quāuis errent fre-
quenter. Excecat eos malitia amēs. supbia
furens sine lege et ordine liuor insaniens
Excecat eos iustum dei iuditiū illudens eis

et puerfiliōs eoz conat⁹ aduersus elcōs
suos ouertat in vfu sue bonitatis. Tū ſignu-
rat ſe angel⁹ ſathane in angelū lucis ſicut
tradit aplūs. qđ ſei ſic pōt vno mō mtelli-
gi. ut ipē malus celet innatā malitiā et hor-
rificos affect⁹ ſuos fingēdo ſe placitū pulc^{er}
et benignū ad exemplar bonoz angelorū
Imitādo p̄terea doctrinas et obſeruatōēs
eoz dē btōz ſpirituū in amore caſtītatis et
virtutū tā ut ſeducāt facili⁹ q̄ venerētur. et
colantur ſicut dē. Nā p̄pter quid aliud inue-
nim⁹ in ſup̄ſtitiōibus magicis. ſei thuiſica-
tōēs et orōnes deuotas et ieiunia petit q̄
ſei minifteria p̄ pueros innocētes niſi ut
efficacius fallat et colat ſicut deus. Demq;
quātas habeat efficacias ad immutacōes cor-
poris actiōēs iſte malignoz ſpirituū. ſcrip-
tura ſacra docet de magis pharaois et alibi
et rō certa deducit p̄coceſſo q̄ demoēs aliq̄
ſint aduersus quos nobis eſt colluctacō ſi-
cut tradit aplūs. Et idipm a ſancti patres
multis ſup̄numez argumētis experti ſunt

Confidētiō decima ſeptima quomodo
paſſiōēs ſpirituales a celo diſpoſitiue
cauſantur et a qualitatibus ſecundis
a celeſti influxu et primarum actiōe
qualitatum cauſatis

Affiones spūales immitūtur a
celo mediate tamē a solūmō dis-
positiōe. similiē a qualitatib; scdis
o sequētib; celestes influxus et
p̄marū qualitatū actiones. longus eēt hic
sermo de traditiōe astrologoz quo ad cele-
stes actiones in corpus huānū scdm varie-
tatem signorū et planetaz et aspectū vt
q̄ saturnus inducit ad tristitiā. iupiter
ad leticiā. Mars ad iram. Sol ad audaciā
Venus ad occupiscentiam. et ita de reliquis
Jnde venit distinctio illa. q̄ planetaz ali⁹
est beniuolus. ali⁹ maliuolus. quāuis hoc
non sit accipiendū de malitia que sit innata
planetis. Jnducit enī quantū de se est ad bo-
nū sed in hoībus abusus est. qui bene natiū
inclinacōes deducunt in malum. Potuerat
etiā rememorari quo pacto celestes influx⁹
varias imp̄mūt a miras tam in lapidibus
q̄ in herbis et metallis ppriates. sicut in
magnete p̄spicue cernim⁹. Sicut p̄terea di-
cūt rez hmoi curiosi. q̄ lapis talis portat⁹
vel inspect⁹ dat audaciā. ali⁹ leticiā. ali⁹
amorē. Hec autē oīa quātū habēt veritatis
nichil aliud p̄bat q̄ nrām cōsideracōez. qm̄
acceptōes hmoi fiūt non immediate in spm̄
rōnalē s; in corp⁹ ad cui⁹ alteācōez hāc illā

non parū inclinatur spūs ad hūc affectum
spūalē vel ad illū in se pducēdū quē ad mo-
dū meōratur helise⁹ enotasse saltū dū pphie
spm̄ in se vellet excitari. Qd autē demones
dicūtur p aliquas hmoi virtutes alluci. vel
eici. vel spelli alteri⁹ est speculacōis. Vocāt
autē aliq virtutes hmoi. virtutes occultas
sicut auicēna Alij. virtutes a tota spē vel q̄
insecūtur formā specificā rei. sicut natuā spe-
cifica caliditatis est calefacere. Ita natura
specifica magnetis est sic mouē ferrū. Natu-
ra specifica strutionis digerē ferrū. Et ita de
reliq̄s effectibus quos nō dicūt fieri ex ocur-
su vel actione q̄litatū primarj l̄ ex obiācōe
earj seu ofiguracōe quē admodū fuit intērio
quorū dā ad hec pncipia generalia q̄lescūq̄
effect⁹ inferiores reducere qui vel nō pnt l̄
difficilime pnt in assignatioē tot varietatū
in effectibus semet euoluē. Inuenim⁹ p̄tēa
quosdā p̄hoz opmatis eē sicut ex articul-
p̄sienj odepnatis palā elicit q̄ celestes intel-
ligētie q̄ aiānt celū scdm eos talit̄ agebant
in spm̄ q̄liter celū agit in corpus ita ut spūs
se habet; solū passiue ad oēm sciām ognicō-
nē vel affectioēm. Et nil agebat s; agebatur
tanq̄ si obiectū lucidū agat ymaginē sui in
speculū obiectū vel tanq̄ pictor aut scriptor

se agat in tabulā. put etiā boetius in suo de
solacōe metro commemorat. Dixerūt rursus
aliqui q̄ hec actio intelligētiaꝝ fit libere in
spiritū nūc ad hoc cognoscendū nūc ad illud
Alij naturali necessitate id fieri cōdebant
Ponebant tū q̄ dispositō spūs. put abstra-
bitur magis aut min⁹ a carnalib⁹ vīculis
a carcē ceco corpis iuuat plurimū vel impe-
dit radiosos hos influxus Sic saluāt magi
cam natuālem. sic p̄phetiā illuācōez et ita
de plurimis. Sic ymaginati sūt. auicēna. al-
gazel. alkindus. a nōnulli doctoz xpianoz
ponētes illustrari q̄quauēfū a hoc posuerūt
aliqui fieri per liberam ouersionem spiritus
secūdū duplicem fatiē suam nūc ad supiora
nunc ad inferiora. Aristotiles vero nullam
posuit nisi ab infimis fieri cognitionem vel
affectionem originati⁹ et immediate quem
insecuti sunt omnes doctores catholici dum
locūtur de statu nature destitute nec eleuate
per raptus aut illustracōnes miraculosas
sicut dicit petrus q̄ non huāna voluntate
allata est aliquādo p̄phetia Raptus autem
extasis apud deuotos tunc ideo dicitur fieri
dum illustratur spiritus immediate defurū
quia preter naturalem cursum vite presen-
tis hoc euenit

Consideracō decima octava de passio-
bus causatis ab innata cōplexione et
earum origine

Affiones spūales iuuātur pluri-
mū vel impediūtur ab innata cō-
plexioē corporali. Auctorizant
plato q̄ aīe insecunt corpōā non
quāde naturali nēcitate sed ad spm̄ libez fiat
aspectus s̄ q̄dam inclinacōe put corp⁹ ipm̄
s̄ministrat aīe tanq̄ instrumētū. Constat
enī q̄ ad instrumētōrū varietatē cōfurgit
in opacōibus facilitas maior vel difficultas
Videm⁹ itaq̄ circa mechaicas artes q̄ faber
aliter opatur cū instrumēto q̄drato. aliter
cū acuto. aliter cū beteti. Sic et scriptor vel
pictor. Sic erit suo modo de varia cōplexione
mēbrozū et de hijs q̄ mēbris ipis s̄seruūt
vt sūt spūs corporei. tā radicales q̄ fluētes
ut est p̄terea sanguis qui est coīs materia
tā mēbrozū q̄ hmoi spiritūū. Circa qd̄ oportet
attendere iuxta tradicōez medicōzū. q̄
sanguis s̄tilis et clar⁹ in substātia. Tpat⁹
vero in q̄litatibus dispoit ad gaudiū. mai⁹
vel min⁹ scdm̄ q̄ntitatem talis sanguis. qui
gnat spūs splēdidos aut tpatos. Sanguis
aut clarus et s̄tilis et calidus a dno q̄lis
est sanguis corp⁹ in quibus calor rufens

dñatur disponit ad velocissimam iram. cū sit
velocis inflāmacōis ⁊ motus. sed ira hec mo-
dicū est durabilis. cū omne subtile ⁊ tenue
faciliter resoluat. Si vero sanguis fuit sibil
⁊ clarus s; frigid⁹ qualis est in corporibus in
quib⁹ aquositas natuālis fleumatis dñat
indiat ad tiōrē et pusillāimitatē q̄ a q̄buscū
weat cordis debilitas. Et hoc est q̄ spirit⁹
a talisanguinē gnatus est modicus. frigid⁹
tate impediēte suā gnacōez. Est etiā grauis
et paz inflāmabilis ppter frigiditatem et
huūditatē. Ideo sup est vt sit ineptus calefa-
cere cor ⁊ ab exteriori moueri. ppterea neq;
ad iram neq; ad gaudiū neq; ad audaciā
pōt inclinaē. Sāguis aut grossus ⁊ calid⁹
si fuit niger aut tēbrofus et ineq̄lis grossiti⁹
ei qui turbid⁹ appellat. qualis est sanguis
corporū in quib⁹ color a p̄inquās finī adus-
tionis dñatur. disponit ad tristitiam ppter
tenebrositatē spirituu. ⁊ ad irā ppter calidi-
tatē ipōz. dispoit insup ad p̄tinaciā vel fixā
iram propter eoz spissitudinē vel grossitiez
Delet enī tarde nis forma eis impressa ⁊ a
corpore dissoluūtur. Si vero sanguis fuerit
grossus et calidus non tamen turbidus q̄-
lis inuenitur in corporibus habentibus cor-
tpatum ⁊ epar nōbilitate calidum atq; sicū

sed longe ampli⁹ siccū. et vtētib⁹ diēta me-
diocri vel in corpib⁹ tpatis quoz sanguis
forti exercitio calefact⁹ et inspissat⁹ nondum
cepit aduri et demigri nōdū disposit ad tristi-
ciā s; ad ostantē audaciā quā quidā vocat
fortitudinē cordis. Disposit quoq; ad medio-
cre irā qz leticia frāgit eā cū ad leticiā sint
magis pmi q̄ ad tristiciā. Sed si ex uehemē-
tissimis causis ira fortis excitet in talibus
tarde sedat ppter grossitiē seu spissitudinē
p̄dcōz. Sāguis aut grossus et frigid⁹ nō
tamē turbid⁹ q̄lis est in corporib⁹ cor tpatū
et epar ficti⁹ et frigidius tpatō sed magis
siccū q̄ frigidū et vtētib⁹ diēta gnātia de
se mediocris sanguis. reddit hōiez medio-
cre in oibus accidētib⁹ aīmi ut non magis
sit pn⁹ ad hoc q̄ ad illud. Sed intm̄ differt
ab hīs quoz sanguis est tpatus quomā
ex dispositōe sui sanguis est solidus siue cō-
stās in inchoatis ppter grossitiem spiritūū
suoz. Si vero sanguis sit grossus et frigid⁹
et turbidus sicut in habētib⁹ epar eq̄liter
frigidū et siccū tpatō vel ampli⁹ frigidum
et vtētib⁹ hīs q̄ gnant hmoi sanguēz dis-
posit ad celerē et pmanētē tristiciā. et ad
lentā vel tardā irā. Sed si excitet ira ex forti
causa nimū pseuerat. et inclināt ad odiū

Præcorē. Fortitudo tñ ire istoꝝ miõꝝ est q̄ in
hñtibꝝ grossum ⁊ turbidū atꝫ calidū san-
guiez. Sed maior q̄ in hñtibꝝ ip̄m sb̄tilē. pp̄
qd̄ odiū nãl̄t̄ mueteat̄ in istis. Ecce q̄ sc̄dm
ista ⁊ similia sumūt medici fiḡ õplexionū. ⁊
at̄buūt alias õdicões sanḡneis alias cole-
ricis. alias flematicis. alias melãcolicis

Cõsideracõ decianona in qua õndit̄ p̄ exē-
plū grossuz passioēs aliq̄s sp̄uales dispo-
sitie cãri ex actioē p̄az q̄litatū. **Di**ate tñ ⁊

Passioēs sp̄uales solēt immutai me-
dispositie p̄ actionē p̄maz q̄litatū.
Subseq̄t̄ hec õsideracõ ad declãcõez
p̄cedētis. Nã varia dispositio sanguis atꝫ spi-
tuū cãt̄ p̄ncipalit̄ a multiplici actioē q̄litatū
p̄maz. Sumam⁹ autē p̄maũductioē decla-
ratia p̄dictoꝝ exēplū qd̄ in ebrijs cotidie
õspicim⁹. Constat enī aliquos p̄usq̄ v̄mo
se repleuerint t̄patos eē ⁊ sedatos in passio-
nibus suis ⁊ affectioibus q̄ post v̄mū habū-
dant̄ s̄p̄tū trahūtur. Hñ ad irã v̄kementē
hñ ad tristitiã melãcolicã. hñ ad leticiã ef-
fusã. hñ ad sp̄. hñ ad tiõz. hñ ad audaciã
hñ ad odiū ⁊ indiḡcõez. hñ ad benignitatē ⁊
amicitiã. Cur aut̄ sit hec tãta varietas nimir̄
q̄ variat̄ acẽtal̄ dispositio sanguis ⁊ huõ-
rū atꝫ sp̄ituū ex actione vini ⁊ q̄litatū suaz

Quocirca facile est ppendē qñtū opetur hec
vel illa oplerio fixa quodāmodo a pmanēs
sim accidētali et tñseūte dispositōe corporis
dissimil' tanq̄ subita et potēs opacō s̄bseq̄t
adeo quidē ut si videris ebriū p̄sus sobū fere
dicē possis hic vtiq; nō est ille. Deniq; qñtū
p̄ficim morali negoō cognoscē taliū passio-
nū tales origines tā apud se q̄ apud alios
vel corrigēdos vel docēdos non operosū est
aduētē. cū nō eadē videānt ebrijs a sobrijs
scdm p̄bm. alitq; p̄inde sint ad deuotionē
a virtutē inducēdi sic vel sic affectati. Quod
vtiq; vidit sapiens mulier abigail q̄ nabal
nō nisi post vinū digestū omonuit. Hoc in
sup lucidissime tradidit. optimus moralis
artifex gregori⁹ in suo pastorali **Consid⁹ xx**

**Consideratio vicefiā de passioibus ab
p̄maginacōe causatis et eaz effectib;**

Affioēs oēs p̄maginaciāz virtu-
tē. solite sūt vel mtēdi nōbilitē vel
minū. Et hic inserem⁹ de reliquis
origimb; iparū passionū. Itaq;
qñtā vim habet virtus p̄magiātiā tradūt
p̄bantes a medici p̄ expientie librū edodi
dicūt enī ipam habere virtutē regitiām et
immutatiām toti⁹ corporis. Qd ut facilius
innotescat suppona⁹ p̄mo cū p̄ho q̄ species

seu forma rei vel ei⁹ fantasma seu ymago hz
vim alterandi pportiōliter sicut habet res
cui⁹ est ymago. quē admod⁹ spēs ignis ha-
bet vim calefaciēdi. spēs niuis infrigidandi
Non tamē in equali g̃du ad rem ip̃am. Sup-
ponam⁹ p̃terea. q̃ spūs aialis delati⁹ est
formaz seu spēs. sicut aer recipit species colo-
ris vel alioz sēnsibiliū. Et hec species licz non
sint sensibiles impressioēs in corpibz dispo-
sitis sicut spēs coloris causant ymaginē in
speculo. sic ymaginacō turpis figurē recipitur
in spiritibus ⁊ facit ⁊ defert in deciso semine
tpe talis ymaginacōis spēs ethiopsis assi-
milacōez inducit ad ethiopē. Nec autē dela-
cō forme ymaginarie pōt fieri duplicit̃ vno
mō q̃ ip̃amet forma moueat ⁊ deferatur ad
motū suū subiecti. sicut si sal liq̃fiat in aqua.
defertur ⁊ expandit̃ p̃ aquā. Aliomō fit hec
diffusio per radicacōez ipsi⁹ forme ymagina-
te q̃ habz vim sui ipsi⁹ diffusiuā ⁊ causacōez
aliaz speciey ex seipsa. sicut lux causat lumē
qd̃ causatum potest p̃ducere ⁊ aliud lumē
Supponamus insuper q̃ delatio taliū forma-
rum per spiritus potest p̃ouenire usque ad
sensus exteriores. quo casu fiet in sensibus
exterioribus talis sensatio suo modo qualis
fieret si ab extrinsecis obiectis moueretur

Hanc causam reddunt aliqui cur dormientes
excitet opa quoniamque vigilantium. Cur etiam maniaci
et alique melancholici credunt ea videre vel sentire
extrinsecus quam non nisi intrinsecus certum est fieri
Hinc eueit ut dum homo est in tenebris et timet
putat se quoniamque videre ymagines terribiles vel
audire sonos horrendos. quemadmodum melancholici etiam in pleno die et locis lucidis patiuntur
talia propter tenebrositatem spirituum quos
horret quodammodo ipsa anima vel virtus ymagi
nata. Et hic semper tristes incedunt quia causas
tristitie sue secum ferunt. Hec est ratio cur aliqui
timet non timenda. cur in suspiciones mirabiles
et falsissimas cadunt. ita ut credant se aliqui
qui ad mortem vel incarcerationem vel spoliacionem
et inde fugiunt neminem persequente trepidantes
timore ubi non est timor. Cognouit tale tempus
meo qui ingeniosissimus erat et peritus valde
in medicina qui tandem fugit in neora occulta
nec ultra apparuit. Sic aliquis estimabat se
gallum et more galli cantabat. Alius murilegum
et sub lectis mures querebat. alius ymaginans se
habeat cornua in fronte verecundabatur quociens
enescumque videbat se inspicere et frontem tegebat
Alius ymaginans se nonni de infectione lepre vel
de morbo caduco omnes hominum fugiebat et trepidabat
aspectus et sermoes. alius ymaginans se

habere pedes ferreos calcabat validissime
sup terrā. Ali⁹ ambulaē nō audebat fanta-
sians pedes suos eē vitreos. Sic saluāt ex-
positores aliq̄ qm̄o nabuchodonosor come-
debat fenū sicut bos ⁊ cū feis habitabat qz scz
bouē se eē fantasiabat. Sic asserunt medici
qz ymaginacō facit casum. et mortē inducit
Et hāc virtutē usqz ad hoc eleuaē voluerūt
aliqui vt p̄ illā mirābiles impressiōes fierēt
in elementis ⁊ in rebus extrinsecis. vt qz ad
yginacōez alic⁹ sicut refert auicēna cadat
camelus. Talia sūt inuērabilia nā infinite
sūt spēs hmoi fantasiay ⁊ melācoliaꝝ. scdꝝ
traditōem medicorꝝ. quos oratus furores
appellat vel insanias. deducens in hoc oēs
homīes in aliquo stultos esse. Mille puel-
larum inquit puerorum mille furores. Et in
eccl̄astico dicitur. Stultorum infinitus est
numer⁹. Nec autē consideratio docet q̄ salu-
terrīmū est assuefieri vt anim⁹ noster a fan-
tasmatibus quantum possibile est fieri. se
denudet et auertat in exercitatione sua.
Qd̄ qualiter fieri habeat tetigimus alibi
in tractatulo de practica theologie mistice
consideratione vltima. Rurſus apparet q̄
periculofum sit homini dimittere se nimis
labi ⁊ pfundari in ymagines vel fantasias

plertim viciofas ⁊ circa pittura ſempq; late-
tia vt ſūt bñfici a. hōres. diuitie. Nā cū gñet
hūis ex actib; frequentatis ⁊ habit⁹ cau-
ſentur. Natuāliter fit ut pondere ſue india-
cōis ſic immutēt ymaginātiām virtutē ⁊ ex
oſequēti totū hōiez q; nccitate qdā trahitur
homo velut brutū vt quēadmod fit in illis
quos pbus beſtiales appellat. Sic vtq; ve-
rū eſt q; ois ymaginacō pfūdada. hab; ſuā
inſamiā vel ebrietatē ⁊ qñi demoniacā paſſi-
onē ſicut dicit origenes. Ledit q; nōbilitē
ſeu pueritē totalitē iuditiū rōnis vt pat; in
philocaptis. paiter in ambitioſ. in auaris
in iuidis. in impatientib;. In quib; veſicatē
illud puerbiū. Furor fit leſus ſepius patiā
Ita demū puenit ut dimiſſo vocatuo cau
quo venire ⁊ introire in domū dei nccē eſt. q;
nemo ſibi aſſumit hūc honorē ſ; qui vocatē
a deo tāq; aaron. alij p noiatiuū caſū. alij p
gemitū. alij p accuſatū alij p ablatū. ⁊ pa-
ti paſſionibus querāt aſcēdē. Addam⁹ ad
hec oꝛſū multiformē flexū et reflexū quē
hūt in potēcijs oꝛnitijs ipē ymagiēs l̄ fatal
mara vel ſpēs adiuitē ⁊ cū hūibus ⁊ paſſio-
nibus inde ſequētib; in potēcijs affectis Ita
ut nō ſit dubiū qñ miābilior varietas inde
reſulter q; ſufficē; cauſare ſimplex aliqua

ymago talis vel talis vel fantasma vel pas-
sio sequēs. Quod si fuit cōcurfus ordinatus vt
in virtuosus nemo dubitauit qm̄ oriat̄ inde
suauissimā et mirabilis armonia veluti cytha-
redorum multoz citharistantiū in citharis
fuis. quā ip̄a inhabitat̄ sapiētia delectat̄
audire. Alioq̄n resultat̄ hōrēda p̄fus et
amarissima tumultuacō tanq̄ maris refran-
gentis in se et ad cautes fludus suos puto
nō ob aliud dirisse p̄betā. Cor impij tāq̄
mare feruens. Demiqz sicut dixim⁹ de ymagi-
natiā virtute. Ita p̄portiōnē suo mō tradu-
cere possum⁹ ad potētias supiores nō orgai-
zatas que sūt racō et spūs. quāuis ad act⁹
istaz potētiaz nō sequatur de p̄se corporis
immutacō quēadmodū virtus ymaginatiā
mutat illud. sicut tamē ut actuata rebemēt
ip̄a racō rapiat ad se quodā mō potētā yma-
ginatiā et ab actu suo suspēdat eā. Sicut ip̄e
spūs similiter actuatus rapit ad se racōem et
ymaginationē ut nesciat q̄ hmoi est an in
corpe vel eē corpus ea que videt intelligat
Rursum fit aliq̄n redundātia supioz harū
potētiaz in inferiores quēadmodū bñtudo
anime redūd at in corpus et dotabit illud
Cōsideracō vicefiāpa de decacor̄do psal-
teio cithā spūali et mística et de cord̄ ei⁹

Affioēs ēplīcs spūales rōnales
a aiales reddūt in virtuos psal-
teriū decacordū cū cāico in cithā.
Spūs enī quadā appropācōe
loq̄mur psallit. ratio cātat. sensus cythari-
zat. Videamus in p̄mis de psalterio mīstico
qd̄ ad exēplar cordis. sicut et citharā ars
ip̄a fabricauit. Noīem ḡ corpus seu lignū
n̄i psalterij vim affectiuā supiorē in q̄ tot
corde sonabiles extēse sūt. quot sunt vita-
tis assertiones. ut q̄ deus p̄r n̄ est. q̄ deus
in celis est q̄ de⁹ iust⁹ iudex est a ita de r̄liqs
q̄ si digito aliquo studiose meditacōis sine
qd̄ nimis spūs habz plectz discrecōis quo
tēdit a remittit cordas sētentiose veritatis
Rurſus corde tales debito mode amīe tēse a
p̄uisse r̄ddūt sonos varios sc̄dm valetatē
passionū. Ita ut amor qui est ḡnalis a radi-
calis passio. stabiliat p̄ tenore. Porro decē
reliq̄ passionēs efficiūt decē sonos alios p̄n-
cipales. de somis enī latealibz a appēdicjs
nō est numer⁹. sicut nec de h̄mōi passioibz
Constituam⁹ si placz p̄ maūductione exem-
plari psalteriū aliqd̄ decē cordaz a decē oīo-
nis dn̄ice sentēcjs sicut ex decē p̄ceptis iup̄
p̄gmatōnē augustini vel ex alijs scripture
locis fabulā potuerat. Primā cordā suim⁹

ex hoc noie pater. Et hec appellatur p̄nalis
adopcō. sc̄da; in hoc noie noster. q̄ appellat̄
f̄nalis associacō. h̄emus terciā cū dicit̄ in
celis. hec est dei exaltacō. Datem⁹ alias sep-
tem. iux̄ septē p̄ticiōes. que sunt diuini nois
sc̄ificatio. Sanctificet nomen tuū. dei dñatio
Adueniat regnū tuū. volūtātū dīne ⁊ huā-
ne vnitiō. fiat volūtās. t. sicut in. c. ⁊ in terra
ppria ⁊ fectio. panē n̄m. co. da. no. h̄o. debi-
toꝝ multiplicacō. dimitte nob. de. n. Tēpta-
tionū inuasio. Et ne nos indu. in. tēp. Mali-
etermi nōtio. Sed libera nos a malo. p̄cute
cordā p̄mā digito studiose ⁊ attente medi-
tacōis. illa reddet sonitū amoris dei. p̄cute
cordā sc̄da; illa reddet sonū amoris p̄mi
p̄cute cordā terciā illa reddet ostētiā auda-
tie. p̄cute cordā quartā illa redd; sonū zeli
⁊ ire in p̄phanātes dei nomē. p̄cute cordam
q̄ntā illa reddet sonū sc̄e spei. Pono corda
serta dū tangit̄ sonat delectacōez atq; letitiā
Corda septiā desiderii ⁊ p̄secucōnē. Octaua
dolorē ⁊ o diū. Nonna fugā ⁊ horrore. Decima
timorē ⁊ de suis virib; fidētib; despectōez; Po-
tuerat hoc latiori sermone deduci ostēdēdo
q̄ etiā corda priā q̄ est p̄nal' adopcō si tan-
gat̄ sapienē digito sc̄e meditacōis apte red-
dit sonū quēlib; v̄tuose ⁊ sp̄ualis affectiois

Sic rursus in alia quolibet quous non est facilitate
terepies ut sit sonus tuus multiplicatus super
numeros. Ex quo resonantia fit quod cadunt et recedunt
maligni spiritus vitiorum. tanquam cytharizante da-
uid desinebat neque spiritus exagitare saul. Ita
ut aulibus deest sonorum principalium possit apta
vna ex transgressioibus deest preceptorum. Addam
ad hoc quod dum meditatio nostra fertur super hmoi
cordas sententiose veritatis. et ad reddendum so-
noritate religiose affectiois seu passiois fit
hoc aliquando rationes sumptas ex eternis et ex primis
sapientie principijs. Et tunc redditur sonus in psal-
terio tanquam de superius. Sicut hoc aliquando per rationes
sumptas ex affectibus et sensualibus experientijs et
ita resultat sonus in cythara tanquam ex infimis
Sicut hoc aliquando per rationes sumptas ex deductioe
conclusionum per principia prima vel per rationatione
ab effectibus ad causas suas sumptas. Et ita
redditur cantum iocundum velut in gutture et fau-
cibus rois. Sic psallimus spiritu et mente cantantes
in cordibus nostris cantica domini. Sic cytharizamus
mortificationis quodammodo et per disciplinam desicca-
tis. Alioquin non esset psalterium iocundum cum cy-
thara. Sic optabat psallere canem et cythariza-
re qui dicebat. Exurge psalterium et cythara
Exurgam diluculo. Sed quid precor est exurgere
diluculo. Puto quod est ad primos gratie contemplative

radios splendētes p aie regionem p̄tinus
erūpe. ⁊ velud ex sentēcia dicē. Bonum est
ōfiteri dño ⁊ psal. noi tuo altissime misticis
modis didis. Ad ānūciandū mane p̄spita
tis mīam tuā. Et veritatē tuā p noctē aduerfi
tatis. In decacordo psalterio cū cāntico i cithā
Cōsideracō vicehāscda qmō s̄mo passiōl
fit vtilis ⁊ qmō nō et qmō discrecō qñz p
mittit passiōēs tā vicōsas q̄ laudabiles
Assiōles s̄moēs assumi p̄nt vt idu
cāt hoies ad virtutē vitate tñ ⁊ dis
crecōe sēp obfuata. Laudat aristo
tles in r̄thoricis illa iudicia apud que p̄hi
bent dici sermones passiōles ⁊ vbi veritas
nuda p̄poni iubēt. Recte id quidē. si nulla ex
pte iudex querētur aliūde diuertia tramite
recto iustitie. quēadmodū si nullos vnq̄ fici
ōtingeret palogismos. ars de sophisticis ⁊
elēchis frustra eēt. Sed cū p̄suasiōēs passiō
les cottidie fici cernam⁹ aduēsus vitatē tā
p nosipos in q̄bz hitant hmoi passiōēs ex
corruptela p̄cī. q̄ p̄ alios. Quis p̄hibueit
sicut arguit aug⁹ q̄rto de doc. xp̄ian. q̄s inq̄
p̄hibueit eloquētā seu p̄suasiōēz rethoricā
iduci licē p̄ defensioē vitatis ⁊ p̄ sua i cordi
b̄ huānis plātaōe ut libēt ⁊ obediēt audia
tē vitas aduēsus palliatā ⁊ fucatā falsitatē

Addim⁹ in cōsideracōne q³ veritas tamē a discretio semp obseruet. Male enī p veritate errat; falsitas. Qm̄ non sūt mala ut bona euemāt. Silit nec asserēda falsa sūt vt veritas cōfirmet. Proinde si monē q̄sieris aliq̄z p sermoēs passiōles nō obfuaata discretōe Nichiloi⁹ magis effeceris q̄ si equū velocē stimulaēs ad currēdū. Sicut enī discretio sine affectioē passiōli iac; sic affectio sine discretioē p̄cipitat. Quam re placeat attēde q̄s industrias obseruat discretō discretō pmittit passioēs aliq̄s vitiosas succrescē. dū virtutib; curā impendit. Docet quippe eam euāgelica pabola de nō extirpādis p oi tpe zizanijs ne sil' eradicetur a tritici. Raro enī vel nūq̄ germiāt ticiū in nobis v̄tutis sine zizanijs a paleis alicui⁹ vanitatis. p̄sertim cū primū necē sit eē illud qd̄ aiāle est scdm aplūm. dēinde illud qd̄ spūale. Viderint ḡ q̄ md̄ discrete se habeāt eruditoēs pueroz l̄ alioz aiāliū hoīm qui paz̄ drūt in moribus apucis si p̄tin⁹ eos q̄sierit exuere ab omni passioē vitiosa. eos velut ad spūalē senectutē subito puehere ostenderit. Si demū sine ordiē a tpe zel⁹ eoz nō scdm sciām implacabili feruorē. ymo furoē passioēz oēz p̄seq̄ moliat. Ampli⁹ vero pmittit discretō passioēs

aliquas germinare vel crescere . non quia
placeant aut pulchre sint . sed ne deteriores
inualescant passiones . sicut retunditur da
u⁹ clauo . Et dolor est medicina doloris . Sic
enim respectus huane laudis vel timor in
fame vincit aliquando turpiores aduultiorum
et stupriorum et rapinarum aut aliorum hmoi
flagitiorum operationes Sic tolerabilius est
permittere diuisionem odiosam fieri inter
quasdam personas quam impudico se amore con
maculent . Sic ad felicem reipublice ministra
tionem indicuntur ipsi principes aliquando
per fame repermissoem . Sic ad litteras agnos
cendas predest pueris emulacum quedam licet
viciosa ut socios erupent . Rursus discretio
sicut permittit passiones aliquas vitupabiles .
sic aliquas laudabiles prefertur feruidas et subli
mes quam cessat inducere si indeteriore exitum
eas verum iri agnouerit ut puta si parere
sibi . si frenum suum pati postea recusarent
Non enim presentia tantummodo spectare sa
tis habet discretio sed rerum exitus pruden
ter ipsa metitur . Nichil quidem sublimius
sed nichil periculosius et temptationibus
magis expositum quam ambulare per viam af
fectiois amorose dum vehementiam in se habet
sic amor uti . 3 . d . t . vehementissima est passionum

Postremo placet ipsi discretioi sobria mens
et modesta si tamē sollicita est ambulare cū
deo suo p viā mādatorū suoz et hoc via rēgia
apūb; trita. tanq̄ si iumētū sit apud deum
tanq̄ p̄terea sit asina quā agitāt iherosolūm
ibelm plus inq̄ placet talis q̄dā rudis mēs
et arida terra sine aqua. quā si reiecto freno
discretionis q̄reret dudu p̄prioꝝ affectuū
in miābilib; sup se p̄rupta montū etēpla-
cōis p̄ alta et sblimis sapiētie p̄ desideria flā-
mātia. quib; accēditur. feliciter quidē si dis-
cretioi semp inheserit saluare se in monte et
illuc despectis ymis iubilāē deo in decacordo
psalterio cū cātico in cythara et cum p̄pha
Abacuc dicere ex sētētia. Super excelsa mea
deducet me victor in psalmis canentem

Explicit tractatus notabilis de passio-
bus aīe. Editus a mḡio iohāne gersō
cācellario parisiensi necnō professore
sacre theologie

In
ca

liber
in villis
arici
india
nato
re
in
in
quā
de
eplo
Ma

in
misa
samer
quia
vly